

Ročník XXIV.

Leden 2015

číslo 1

Někdy

Když velký hořký hlas sluch výčitkami hostí
a z prázdnoty nás viní –
trvejme v zahálce! Snad víno budoucnosti,
plno příprav, pohár si z nás činí.

Když velký plný jas z přebytku viní nás
a schází
jen malý stín, trhlina do děje –
vedme neopatrný náraz v křehkost vnitřní
vázy
tak bezvadné, že kaz jí prospěje!

Vladimír Holan

Novoroční

Labyrintem lesních cest – dám se vést.
V tom tichu zasněžených stromů své srdce
pozdvihuji k Tomu,
jež dává mým očím uvidět – krásu stvoření.

Let ptáků, třpytivou nádheru čistého sněhu,
šňůry námrazy nesoucí něhu...
A duši vděčně zní novoroční zvonění...

Jana Flídrová

Úvodem

Do nového roku Vám všem přeji to nejcennější, i když nejpracnější: odvalu a vytrvalost k budování vztahů s nejbližšími. A také odvahu, statečnost a odpovědnost k práci pro budoucnost a svobodu naší země a Evropy. Dodneška nám vadí, když před válkou mnoho Evropanů prohlásilo: „Chtějí-li Sudetští Němci patřit k Německu, nebudeme proti“. Bylo by zlé, i pro nás, kdybychom my podobně hodili dnes přes palubu Ukrajince. Švýcarsko je neutrální, ale Švýcar je schopný bránit svou zem, má vojenský výcvik, doma pušku s náboji a protiatomový kryt. Potřebujeme se narovnávat. Šířit špatnou náladu je poráženecké. Bůh je ochotný jako učitel s námi hledat hlubší smysl života. Spolu s druhými můžeme klást otázky a hledat odpovědi. Nikdo nás neumlčuje, nezakazuje tisknout knihy, vydávat články ... Jen se potřebujeme stavět lži, aby nikdo nebyl nespravedlivě umlčován a nebo odsuzován.

Kdo jedná slušně a laskavě, dočká se občas slušnosti a laskavosti. Vnímá-li navíc laskavou tvář Boha, má z čeho rozdávat. /v

PASTÝŘI TO MAJÍ SNAŽŠÍ

Čtu knihu, velkou jako cihla: „Intelektuál ve dvacátém století“. Chudáci, mají to ti intelektuálové složité; nezávidím jim. Více dostali, více se od nich žádá. Je jich potřeba. Vzdělanců houfně přibývá a my, prostí pastýři, neumíme na vše správně odpovědět. Oni pak jdou mimo nás ... Pastýři jednoduše před jeslemi poklekli. Mudrcům to trvalo déle, přišli později, ale stálo to za to. Znali židovské knihy a vážili cestu: pudilo je to. Lao-ce, Platón, Aristoteles, tři mudrci, by jistě také rádi přišli, ale oni Tóru znát nemohli, narodili se dřív. Ale generace pozdějších intelektuálů už byla zaujata, ba uchvávena evangeliem tak, že nám zanechali nejstarší svátek našeho kalendáře: Bůh promluvil osobně! A o sobě! A k nám! Svátek „Zjevení Páně“ dnes ... Abychom i my, prostí pastýři, z toho také něco měli, dala nám Církev k tomu tři postavy: Kašpara, Melichara a Baltazara. Můžeme u nich zůstat, můžeme od nich začít. Začít na cestě k Duchu.

Jan Rybář

BYLO BY NÁS VÍC ...

Viděl jsem v novinách dva mnichy ze dvou poloprázdných klášterů před Rubensovým obrazem. Ani se neusmívali nad znovunabytým majetkem. Jiní se o majetek dokonce soudí... „Tomu, kdo by se s tebou chtěl soudit o košili, nech i svůj plášť!“ (Mt 5, 40) radí jim jejich Mistr. (Sic!). Asi jsem starý snílek. V duchu vidím řadu prázdných i skoroprázdných klášterů, ale místo cenných soch a obrazů tam chci lidi! Desetitisíce křesťanů v Asii žijí kdesi na poušti pod plachtami bez jídla a vody. I kdyby u nás na zemi spávat měli, byl by to pro ně luxus. Asiáté jsou pilní: pracovali by v restitučních lesích, lukách a polích jen za trochu jídla. Jak bychom je tu potřebovali! Ukázali nám, že je jim dražší víra než domov a vlast. Připomínali by nám evangelium: „Hladověl jsem a dali jste mi jíst, žíznul jsem a dali jste mi pít, byl jsem na cestách a ujali jste se mne ...“ (Mt 25, 35). A bylo by nás víc...

Asi jsem starý snílek ...

Jan Rybář

DĚKUJEME

Děkujeme všem, kteří se jakkoliv podíleli na Tříkrálové sbírce, koledníkům i dárcům.

Sbírka vynesla 187.536 Kč (více než vloni).

Děkujeme všem, kteří se připojili k farnosti Jablonné n. Orli. ve sbírce na Ukrajince postižené válkou. Farní sbírka do 8.1. činí 77.891 Kč, budou za ně zakoupeny léky.

Děkujeme panu Kvido Štěpánkovi, který poskytl 5 nákladních aut na odvoz humanitární pomoci. Děkujeme nadaci „Člověk v tísni“, která tuto akci zajišťuje a provází k lidem postiženým válkou.

Václav Vacek

ŘÍMSKÝ BISKUP FRANTIŠEK

Před Vánoce se František setkal se svými spolupracovníky z římské kurie. Popřál jim k svátkům a poděkoval za jejich službu.

Pak všechny vyzval ke „zpytování svědomí za účelem přípravy našeho srdce na slavnost Narození Páně“. Překvapivé a neobvyklé je, že začal od papežské kurie.

„Poněvadž je kurie dynamickým tělem, nemůže žít bez výživy a péče. Bez živého, osobního, opravdového a zdravého vztahu s Kristem. Uprímný vztah k Bohu živí a posiluje společenství s druhými, takže čím více jsme vnitřně spojeni s Bohem, tím více jsme spojeni mezi sebou, protože Boží Duch sjednocuje a zlý duch rozděluje.“

Pak František načrtl patnáct „chorob či pokušení, které oslabují naši službu Pánu“.

(My, čtenáři Okénka si jeho slova vezmeme také k srdci.)

1. Nemoc spočívá v pocitu „nesmrtelnosti“, „imunity“ nebo dokonce „nezastupitelnosti“, přičemž se opomíjí nezbytná a obvyklá kontrola. Kurie, která neprovádí sebekritiku, neporovnává se stále s Kristem a nesnaží se být lepší, je tělem nemocným. Pravidelná návštěva hřbitovů by nám umožnila spatřit jména mnoha lidí, z nichž někteří možná měli za to, že jsou nesmrtelní, imunní a nezastupitelní! Je to nemoc pošetilého boháče z evangelia, který se domníval, že bude žít věčně (srov. Lk 12,13-21), a také těch, ze kterých se stali páni a pokládají se za nadřazené vůči všem a nikoli za služebníky všech. Často tato choroba plyne z patologie moci, z „komplexu vyvolených“, narcismu, který nadšeně hledí na svůj vlastní obraz a nevidí Boží obraz ve tváři ostatních. Zvláště těch nejslabších a potřebných. Protilékem na tuto epidemii je milost cítit, že jsme hříšníci a říkat si z celého srdce: „Jsme jenom služebníci. Udělali jsme, co jsme byli povinni udělat“ (Lk 17,10).

2. Druhou nemocí je „martismus“ (od jména Marta) a spočívá v přehnané aktivitě. Jsou jí postiženi ti, kteří se pohrouží do práce natolik, že nevyhnutelně opomíjejí „ten nejlepší úděl“, totiž posadit se Pánu k nohám (srov. Lk 10,38-42). Proto Ježíš svoje učedníky nabádal, ať si „trochu odpočinou“ (srov. Mk 6,31), neboť opomíjet nezbytný odpočinek vede ke stresu a nervozitě. Pro toho, kdo skončil svoje poslání, je odpočinek nezbytný a povinný a je třeba jej trávit seriózně. Pobýt nějaký čas s příbuznými a respektovat volné dny jako chvíle duchovní i fyzické obnovy. Je zapotřebí osvojit si poučení Kazatele, který říká, že „všechno má svůj čas“ (Kaz 3,1-15).

3. Třetí nemoc spočívá v názorovém a duchovním „zkamenění“ a jsou jí stíženi ti, kdo mají srdce z kamene a jsou tvrdší (Sk 7,51-60); ti kdo postupně ztrácejí vnitřní klid, živost a smélost, skrývají se za papíry, stávají se „mechanismem praktik“ a nikoli „Božími muži“ (srov. Žid 3,12). Je to nebezpečí ztráty nezbytné lidské vnímavosti, která nám umožňuje plakat s plačícími a radovat se s radujícími! Je to nemoc těch, kdo přicházejí o „Ježíšovo smýšlení“ (srov. Flp 2,5-11), protože jejich srdce postupem času tuhne a stává se neschopným milovat bezpodmínečně Otce i bližního (srov. Mt 22,34-40). Být křesťanem totiž znamená „mít v sobě to smýšlení, jaké měl Ježíš Kristus“ (Flp 2,5), citění pokory a odevzdanosti, odstupu a štědrosti.

4. Čtvrtou nemocí je přepjaté plánování a funkcionářství. Dochází k tomu, když apoštol všechno puntičkářsky plánuje a věří, že vytvořením dokonalého plánu se věci skutečně pohnou, přičemž se stává účetním či hnidopichem. Dobře vše připravit je nezbytné, ale vystříhat se přitom pokušení chtít obsáhnout a pilotovat svobodu Ducha svatého, která zůstává vždycky větší, štedřejší než jakékoli lidské plánování (srov. Jan 3,8). Tato choroba propuká, poněvadž „je vždy snadnější a pohodlnější uvelebit se ve vlastních statických

a neměnných pozicích. Ve skutečnosti církev prokazuje věrnost Duchu svatému do té míry, do jaké si nečiní nárok Její řídit a ochočit. Duch svatý je svěžestí, fantazií a novostí.“

5. Pátou nemocí je špatná koordinace. Nastává, když se oslabuje společenství mezi jednotlivými údy, tělo ztrácí svoji harmonickou funkčnost a ukázněnost a stává se orchestrem produkujícím hluk, protože jednotlivé údy nespolečně pracují a neprožívají ducha společenství a týmu. Když noha říká ruce „nepotřebuji tě“ anebo ruka hlavě „poručím já“ působí to rozpak a pohoršení.

6. Šestou nemocí je duchovní Alzheimer, tedy zapomenutí na „dějiny spásy“, osobní dějiny s Pánem, na „první lásku“ (Zj 2,4). Jde o postupný úpadek duchovních schopností, který

dříve či později způsobí člověku vážné zmrzačení, takže není schopen konat žádnou osobní a aktivitu a žije ve stavu absolutní závislosti na svých často vymyšlených pohledech. Vidíme to na těch, kteří zapomněli na svoje setkání s Pánem; na těch, kteří postrádají deuteronomický smysl života; na těch, kteří kompletně závisí na svojí přítomnosti, na svých vášních, rozmarech a mániích; na těch, kteří kolem sebe budují bariéry a zvyky a stávají se stále více otroky idolů, které si vyrobili vlastníma rukama.

7. Sedmou nemocí je hašteřivost a prázdná sláva, když se zdání, barva šatů a odznaky cti stanou primárním životním cílem a zapomene se na slova sv. Pavla: »Nic nedělejte z hašteřivosti nebo touhy po prázdné slávě, ale z pokory ať každý z vás pokládá druhého za lepšího než je sám« (Flp 2,3). Je to choroba, která z nás činí falešné muže a falešné ženy, žijící falešným „mysticismem“ a falešným „kvietismem“. Samotný sv. Pavel takové označuje za „nepřátele Kristova kříže“, protože „se vychloubají tím, zač by se měli stydět, mají zájem jenom o věci pozemské“ (Flp 3,19).

8. Osmou nemocí je existenciální schizofrenie. Je to choroba těch, kdo žijí dvojím životem; plod typického pokrytectví průměrnosti a postupující duchovní prázdnoty, kterou nemohou zaplnit doktoráty či akademické tituly. Choroba, která postihuje často ty, kteří opustí pastorační službu a zabývají se pouze úředničnou, čímž ztrácejí kontakt s realitou a s konkrétními lidmi. Vytvářejí si tak svůj paralelní svět, ve kterém dávají stranou všechno, co přísně učí druhé, a ve skrytu sami začínají žít životem značně nevázaným. Při této chorobě je nanejvýš urgentní a nezbytná konverzace (srov. Lk 15,11-32).

9. Devátou nemocí jsou řeči, reptání a drby. O ní jsem mluvil už mnohokrát, ale nikde ne dostatečně. Je to vážná choroba, která začíná snadno, někdy třeba jen pár slovy, zmocní se člověka a učiní z něj „rozsevače koukolu“ (kterým je satan) a v mnoha případech „chladnokrevného vraha“ pověsti vlastních kolegů a spolubratrů. Je to nemoc zbabělců, kteří nemají odvalu mluvit zpřímá a mluví za zády. Svätý Pavel varuje: „Dělejte všecko bez reptání a váhání. Tak z vás budou lidé bezúhonní a bezelstní“ (Flp 2,14-15). Bratři, střežme terorismu klevet!

10. Desátou nemocí je zbožšťování představených. Je to choroba těch, kdo nadbíhají představeným a doufají, že se jim od nich dostane přízně. Jsou obětmi kariérismu a lokajství (kam vítr, tam plášť), prokazují čest lidem a nikoli Bohu (srov. Mt 23,8-12). Takoví prožívají službu jenom s myšlenkou na to, co mají dostat a nikoli na to, co mají

dát. Jsou malicherní, nešťastní a inspirováni pouze vlastním a fatálním sobectvím (srov. Gal 5,16-25). Tato choroba může postihnout i představené, když nadbíhají některým svým spolupracovníkům, aby si vymohli jejich poddanost, slepou poslušnost a psychologickou závislost, ale konečným výsledkem je opravdová spolčenost.

11. Jedenáctou nemocí je lhostejnost vůči druhým, když někdo myslí pouze na sebe a ztrácí upřímnost a vřelost lidských vztahů; když někdo zkušenější nedá své poznání k dispozici méně zkušenému kolegovi; když se někdo dobere určitého poznání a drží si jej pro sebe, místo aby jej pozitivně sdílel s ostatními; když ze žárlivosti či potměšilosti má někdo potěšení z pádu druhého, místo aby jej pozvedl a povzbudil.

12. Nemoc pietních tváří, totiž nevrých a sverpých lidí, kteří se domnívají, že k vážnosti potřebují melancholickou a přísnou tvář a s druhými – zvláště těmi, které považují za podřadné – zacházejí stroze, tvrdě a povýšeně. Tato *teatrální přísnost a neplodný pesimismus* jsou ve skutečnosti symptomem strachu a vlastní nejistoty. Apoštol se má snažit být zdvořilým, klidným, nadšeným a veselým člověkem, který všude rozdává radost. Srdce naplněné Bohem je šťastné, vyznačuje se předně radostí všem okolo. Ihned je to vidět! Neztrácejte tedy onoho radostného ducha, oplývajícího humorem, ba sebeironií, jež nás činí lidmi oblíbenými i ve svízelných situacích. Velice nám prospěje dobrá dávka zdravého humoru. Je dobré často recitovat modlitbu sv. Tomáše Mora. Denně se jí modlím a dělá mi dobře.

13. Nemoc hromadění majetku nastupuje, když se apoštol snaží zaplnit existenciální prázdno ve svém srdci materiálními statky nikoli z nezbytnosti, nýbrž proto, aby se cítil bezpečným. Nic materiálního si totiž nemůžeme vzít s sebou, protože „pohřební rubáš nemá kapsy“ a všechny naše pozemské poklady – i kdyby to byly dárky – nikdy nebudou moci zaplnit toto prázdno, ba dokonce jej učiní náročnějším a hlubším. Těmto lidem Pán opakuje: „Říkáš 'Jsem bohatý, mám všeho dost, nic nepotřebuji' a nevíš, že jsi ubohý, politováníhodný, chudý, slepý a nahý. Buď tedy horlivý a dej se na pokání“ (Zj 3,17-19). Hromadění jenom obtěžuje a neúprosně zpomaluje cestu! Napadá mne anekdota: Kdysi španělští jezuité popisovali Tovaryšstvo Ježíšovo jako „lehkou kavalerii církve“. Vzpomínám si na jednoho mladého jezuitu, který během stěhování nakládal na kamion svoje věci: kufry, knihy, předměty a dárky, a přitom poznamenal: to má být ta lehká kavalerie církve? Naše stěhování je příznakem této choroby.

14. Nemoc uzavřených kroužků, ve kterých se příslušnost k nějaké skupince stává silnější než příslušnost k Tělu a někdy i k samotnému Kristu. Také tato nemoc začíná vždycky dobrými úmysly, ale postupem času ztročňuje a stává se rakovinou, která ohrožuje Tělo a způsobuje mnoho zla – pohoršení – zvláště

těm nejmenším našim bratřím. Nejzáudnější nebezpečím je sebeničení či palba do vlastních řad. Je to zlo, které zasazuje rány zevnitř (srov. slova Pavla VI., který v souvislosti se situací v církvi mluvil o „satanově dýmu, který nějakou štěrbinou pronikl do Božího chrámu“ – homilie 29. června 1972). A Kristus praví, že „každé království proti sobě rozdvojené zpustne“ (Lk 11,17).

15. A poslední je nemoc světského ziskuchtivosti a touhy po slávě, když apoštol svoji službu transformuje na mocenské postavení a svoji moc na zboží, za něž získává světské zisky či větší moc. Je to choroba lidí, kteří nenasytně usilují o růst vlastní moci a za tímto účelem jsou schopni očerňovat, pomlouvat, nactiutrat a znevěrohodňovat druhé; dokonce i v novinách a časopisech. Přirozeně proto, aby se sami předváděli a dokazovali, že jsou schopnější než druzí. Také tato nemoc Tělu velmi škodí, protože přivádí lidi k ospalému jednání jakéhokoli prostředku, jen aby se dosáhlo cíle, často ve jménu spravedlnos-

František při setkání s vatikánskými záměstnanci všem popřál k Vánočním svátkům a vyzval je, aby v přípravě na slavnost *Narození Páně rozejmali nad textem, který dopoledne pronesl pro představené v římské kurii, a aby si došli ke zpravědi.*

„Vybízáím vás, abyste pečovali o svůj duchovní život, o vztah k Bohu, který je oporou všeho, co děláme a co jsme. Křesťan, který se neživí modlitbou, svátostmi a Božím slovem, nevyhnutelně vadne a usychá. Pečovat o duchovní život, abyste pečovali o rodinný život a dávali svým dětem a drahým nejenom peníze, ale především čas, pozornost a lásku,

- abyste pečovali o své vztahy s druhými, proměňovali víru v život a slova v dobré skutky, zaměřené zejména na nejpotřebnější lidi,

- abyste pečovali o svůj jazyk. Očistili jej od urážlivých a hanlivých slov i od frazeologie světského úpadku,

- abyste léčili rány srdce olejem odpuštění. Odpouštěli lidem, kteří vás zranili, a ošetřovali rány, které jsme způsobili druhým,

- abyste dbali na svou práci. Vykonávali ji s nadšením, pokorou, kompetencí a zanícením, s duší, která dokáže děkovat Pánu,

- abyste se opatrovali před závistí a žádostivostí, nenávisť a zápornými city, které užírají náš vnitřní pokoj a mění nás na lidi zničené a ničící,

- abyste se opatrovali před záští, vedoucí k pomstě, před leností, vedoucí do existenciální eutanázie, před ukazováním prstem, vedoucím k domýšlivosti, a před neustálým stěžováním, dovádějícím k zoufalství. Víím, že někdy člověk někoho pomluví, aby si uchoval pracovní místo, nebo aby se obhájil. Chápu tyto situace, ale takováto cesta dobře nekončí. Nakonec se tu všichni zničme a ničemu to neposlouží. Spíše Pána prosmo o moudrost, abychom se včas dokázali kousnout do jazyka, abychom neřekli nespravedlivá slova, která zanechávají hořkost v ústech,

ti a transparentnosti! Tady si vzpomínám na jednoho kněze, který si zval novináře, aby jim vyprávěl o soukromých a důvěrných – někdy smyšlených – záležitostech svých spolupratrů i farníků. Pro něj bylo důležité pouze to, aby byl na prvních stránkách, protože měl dojem, že je »mocný a přesvědčivý«, ale způsobil mnoho zla druhým i církvi. Chudák!

Bratři, tyto nemoci a takováto pokušení jsou přirozeně nebezpečím pro každého křesťana a pro každou kurii, komunitu, kongregaci, farnost a církevní hnutí a mohou se vyskytovat na rovině soukromé i komunitní.

Jedině Duch svatý uzdravuje každou nemoc a podporuje každé upřímné úsilí o očistu a každou ochotu k obrácení.

Svatý Augustin říká: „Dokud nějaká část patří k tělu, není jeho uzdravení beznadějně, avšak, co je odděleno, nelze ošetřit, ani uzdravit“. Uzdravení je také plodem uvědomění si choroby a osobního i komunitního rozhodnutí léčit se trpělivě, pečlivě a vytrvale.“

- abyste pečovali o nejslabší bratry, (...) tedy starali se o staré lidi, nemocné, hladové, bezdomovce a cizince. Podle toho totiž budeme souzeni.

- Abyste dbali na slavení Vánoc nikoli ve smyslu komerčního konzumu, vnějšího dojmu, neužitečných dáreků nebo zbytečného plýtvání, nýbrž naopak jako svátku radosti z přijetí Pána v jesličkách a v srdci.

Každý by se měl zamyslet nad tím, čemu věnovat největší péči, avšak jedna starost je zcela zásadní:

Především pečovat o rodinu! Rodina je poklad, děti jsou poklad. Rodiče si mohou položit otázku, zda mají čas hrát si s dětmi. Hra s dětmi je něco velmi krásného. Tady se zasévá budoucnost.

Pomysleme, jak by se změnil svět, kdyby každý z nás ihned začal vcelkoryse a seriózně pečovat o svůj vztah k Bohu a k bližním. Kdybychom našli svůj poklad a sílu v pokoře. Častokrát totiž máme z pokory a něhy strach. Toto jsou právě Vánoce. Oslavovat chudobu Boha, který se zřekl sám sebe a vzal na sebe přirozenost služebníka (Flp 2,7), Boha, který obsluhuje u stolu (Lk 22,27), Boha, který se skrývá před moudrými a chytrými a odhaluje se maličkým (Mt 11,25), „Syna člověka, který nepřišel, aby si nechal sloužit, ale aby sloužil a dal svůj život jako výkupné za všechny (Mk 10,45).“

Vánoce jsou zejména oslavou pokoje. Tento pokoj potřebuje náš zápal a naši péči, které zahřejí mrazivá srdce, povzbudí duše bez důvěry a ozáří pohaslý zrak světlem Ježíšovy tváře.

Nechtěl bych zakončit své přání, aniž bych vás požádal o odpuštění za nedostatky z mé strany nebo ze strany mých spolupracovníků a také za některé skandály, které velmi ubližují. Odpusťte mi. Pěkné vánoce a prosím, modlete se za mne!“

Sebezpoznaní je cesta k uvědomění si, kdo jsme (jaká je naše identita), a kam směřujeme. Dá se i říci, že je to proces stávání se sebou – tedy proces individuace, o kterém velikán světové psychologie C. G. Jung soudí, že ji dovršujeme až kolem čtyřicítky věku.

Problém identity je velice závažný. Tibetané překládají slovo identita souslovím „vydržet ve svém Já“. A protože je to velice těžké, tak své já často zaměňujeme za různé masky – hrdiny dějin či příběhů, ale také za „hvězdy popu“, modelky, vrcholové sportovce aj.

K dosažení identity potřebujeme jak krizi, tak angažovanost. Krize je zákonitou součástí přechodu z jedné vývojové fáze do druhé. Krize nám dává otázky, jejichž zodpovězení a následující rozhodnutí pro další cestu životem určují, co pro sebe považujeme za podstatné.

Když po krizi následuje odhodlání pro realizaci závažných rozhodnutí - jako jsou volba partnera, povolání, přátel a volba pokračování na cestě životem - dosáhli jsme identity, kterou pak dále kultivujeme.

Když člověk dosáhne identity, stává se tolerantnějším k sobě i k druhým. Už není tak ovládan emocemi, spíše dělá rozvázná rozhodnutí podle svého přesvědčení.

Lidé se silnou identitou nejsou „zapouzdřenými“ majiteli pravdy, ale jsou opravdovými „hledači pravdy“, kteří se v důležitých záležitostech neodvracejí od nového poznání.

Cílem procesu individuace je, aby se člověk stal tím, kým skutečně je. „Staň se tím, kým jsi,“ tak to řekl již Pindar, myšlenka tedy není nová. Aristoteles zdůrazňoval, že každé stvoření má v sobě tvar, který je vlastní jen jemu, a život má směřovat k tomuto vlastnímu tvaru. To znamená, že máme z velké části prožít plnost životních možností, které nám byly dány, aby bylo zřejmé, co do nás - a možná právě jen do nás - bylo vloženo.

Znáť se znamená, že stále prohlubujeme poznání, jací jsme – vůči sobě a druhým, vůči situacím a úkolům, vůči chybám, vůči minulosti a budoucnosti. K sebezpoznaní je nutná reflexe a sebereflexe, která je podmínkou i zárukou neustálého seberozvoje a hledání i vytváření harmonie s lidmi, se světem, a s Bohem.

Reflexe je schopnost jedince nejen vědět, ale vědět, že ví. P. Teilhard de Chardin.

*Všichni se rodíme jako originály, proč tedy tak mnoho z nás umírá jako kopie?**

Edward Young

Stávej se tím, čím jsi, aniž bys přestal být učněm. F. Nietzsche

To, co děláme, dělá z nás to, co jsme.

A. Harvey

Staň se svědkem svého bytí. Identifikuj sám sebe jako dílek stavebnice života, který má určité vlastnosti, schopnosti a možnosti. Ubezpečuj se, že život se uskutečňuje k tvé radosti, aby ti poskytl možnost prožít dokonalost opravdového bytí. Aby ses mohl stát tím, kým jsi a kým jsi vždy byl. Kurt Tepperwein

Nejprve nutno změnit sebe. Pak už zpravidla nebývá nutné změnit poměry.

Jaromír John

Jen ten, kdo zná sám sebe, bude milovat druhé s moudrostí, podle svých sil přivede dílo lásky k plnosti. Ovidius

Obnovte se duchovním smýšlením, oblečte nové lidství, stvořené k Božímu obrazu ve spravedlnosti a svatosti pravdy.

sv. Pavel (Ef 4, 23-24)

P. F. 2015

Vladimír a Ema Smékalovi

PRAVDOLÁSKAŘ A LŽINENÁVISTNÍCI Jan Sokol

Brzy si připomeneme tři roky od úmrtí Václava Havla (*článek byl napsán začátkem prosince, pozn. redakce*). Do jeho odkazu se od té doby trefují mnozí, kteří jej nenáviděli, ale také o tom lhali a nic mu neřekli do očí. Druhá část zesměšňovaného výroku o pravdě a lásce evidentně stále platí.

Je to už málem dvanáct let, co Václav Havel opustil Pražský hrad, a od té doby ho nebylo mnoho slyšet. Z posledních sil si ještě stihl splnit svůj starý sen a jako filmař se ohlédl za svou nečekanou politickou kariérou. Udělal to jako vždycky po svém, když z ní s charakteristickou uštěpačnou sebeironií předvedl jen její prozaické, až téměř trapné konce. Teprve na samém konci filmu se z rybníčka vynoří jeho hlava a zopakuje své nejslavnější poselství, které však hned „uzemní“ režijní poznámkou o mobilních telefonech.

Shonem a napětím, které k režisérské práci nutné patří, se definitivně vyčerpal a pak se už očividně ztrácel, až tiše zemřel v ústraní na Hrádečku, kde ho navštívilo jen pár nejbližších přátel. Jako kdyby se neslyšně vytratil, jen aby nenadělal žádné vlny.

Loučení jako žádné jiné

Jenže sama prostá zpráva o jeho smrti jako kdyby českou společnost najednou probudila a ve vzpomínce vyvolala ty chvíle nevinnosti z konce roku 1989, kdy se Václav Havel postavil do čela a vykročil do neznámé země po-

litické svobody. Když zemřel, mlčící většina národa sice nepřestala mlčet, ale jako kdyby se najednou rozpoměla, že není jen zmatený houf nespokojených, ukřivděných a bezmocně nadávajících. Že tenkrát v Listopadu tvořila něco jako národ – a mohla by jím být i teď. Toto tiché „hnutí mysli“ se svičkami a květínami bylo tak spontánní a všeobecné, že se k němu chtít nechtě přidali i ti, kteří Havla rádi neměli – v politice i v médiích – a začali se předhánět, kdo pocity právě procitlého národa vyjádří hlasitěji.

Týden, možná deset dní Havel doslova „plnil“ stránky novin a televizní obrazovky a političtí představitelé se jeden přes druhého – tu upřímněji, tu méně – snažili přihrát u ohníčku vzpomínek na Havlova velikost.

Po týdnů už toho měli všichni dost, blaničtí rytíři se vrátili do svých garáží a národ si zase zapnul své mobilní telefony, jak mu to Havel na konci Odcházení poradil. Český národ je zkrátka sváteční fenomén, a čím silněji si sám sebe připomene, tím rychleji ho to zase přejde. Dokonce se nám stává, že se pak za tuto sváteční naivnost, která teď vypadá jako dětinství, začneme trochu stydět. Rychle zpátky do každodenních starostí, mezi domněle „tvrdá“ čísla a holá fakta, do našich drobných sporů a křivd, vzájemných závistí a nechutí, kde se teprve cítíme jaksí doma. Říkáme tomu „blbá nálada“, svědomitě si ji pěstujeme, šíříme kolem sebe a špatně snášíme, kdyby nás z ní někdo chtěl vyrušit.

Nebyl to čítankový hrdina

Ani ta procedura exaltovaných oslav a ná-

sledné kocoviny před třemi lety však zřejmě hlubokou stopu Havlova působení nemohla úplně vymazat, a tak začali různí autoři a také politici opatrně vystrkovat růžky. Někteří si po něm jen tak uplivil nějakou sprostotou, jiní ho začali kritizovat za různé skutečně i domnělé poklesky jeho téměř patnáctileté politické kariéry.

Jedni připomínali jeho milostná dobrodružství, jiní jeho restituovaný majetek a trapné spory kolem něho. Nehledě na množství bulvárních i zlovolných pomluv je Havlův soukromý život dnes prozkoumán a popsán až do mikroskopických podrobností. To je těžká daň ztráty soukromí, kterou v moderní době totální transparence a nedůvěry platí vrcholní politici a jiné slavné osoby – zejména kdyby někoho mohlo napadnout dělat z nich životní vzory.

Jenže jak víme, nic nebylo Havlovi vzdálenější a čítankovým hrdinou se stát rozhodně nechtěl. Ostatně také víme, a to i z jeho veřejných vystoupení, jak se sám sebou až skoro chorobně trápil – a jeho odpůrci s tím počítali.

Havel se někdy možná zmýlil – třeba při podpoře intervence v Iráku – ale nebylo to z důvodů, za které by se měl stydět. Jedni mu vyčítali „sametové“ zacházení s komunisty, nebo naopak podporu bombardování Jugoslávie, a někteří dokonce podíl viny za rozkradenou privatizaci.

To po mém soudu buď svědčí o tom, jak málo rozumíme „dělbě moci“ a velmi omezeným mantinelům činnosti demokratických politiků, anebo je to prostě demagogie. Korunu

tomu nasadil jeho zatrpklý nástupce, který o Havlovi nedávno tvrdil, že byl skrytý komunista, který nenáviděl politické strany a tržní hospodářství, ačkoli z něj prý sám tyl. K tomu není co dodat.

Příspěvek k Masarykovu heslu

Zato téma lži a nenávisti, o něž Havel obohatil Masarykovo „Pravda vítězí“, je dnes aktuální víc než kdy jindy. Z „pravdy a lžsky“ si už dělal legraci kdekdo, kupodivu přitom vždycky vynechal tu druhou a prakticky možná ještě důležitější část o lži a nenávisti. Je pravda, že Havlovým rozšířením věta ztratila na své heslovitosti, ale každé slovo je tu přesně promyšlené. Heslo na prezidentské vlajce má dlouhou a pestrou historii: Masaryk je měl z dopisu Husova, který je citoval z jedné deuterokanonické knihy Bible – a pokaždé stálo v hodně jiném kontextu.

Znělo jinak, když je psal Hus z vězení, když se používali legionáři jako vzpruhu v málo nadějně válce, a když v míru jen tak vlaje nad Pražským hradem. Tady je totiž někteří četli jako „Pravda už zvítězila“, což zřejmě žádná pravda není. Havel si také přesně všiml, že slovo pravda se bohužel často užívá jako „ta moje (naše) pravda“, což z definice také pravda není.

Pravda může být Boží, jako pro mistra Jana Husa, ale rozhodně nepatří nikomu z lidí, nýbrž je nad námi a soudí naše lži. A kvůli různým „naším pravdám“ – to jest nepravdám – už se lidé mnohokrát dokázali nenávidět a pobíjet.

Bože, vrať světu pravdu

V Havlově úpravě má heslo dvě části, které mají jinou povahu. Ta první, řekněme pozitivní, zní dnešnímu skeptickému uchu podezřele pateticky, takže si z ní lze dělat lacinou legraci.

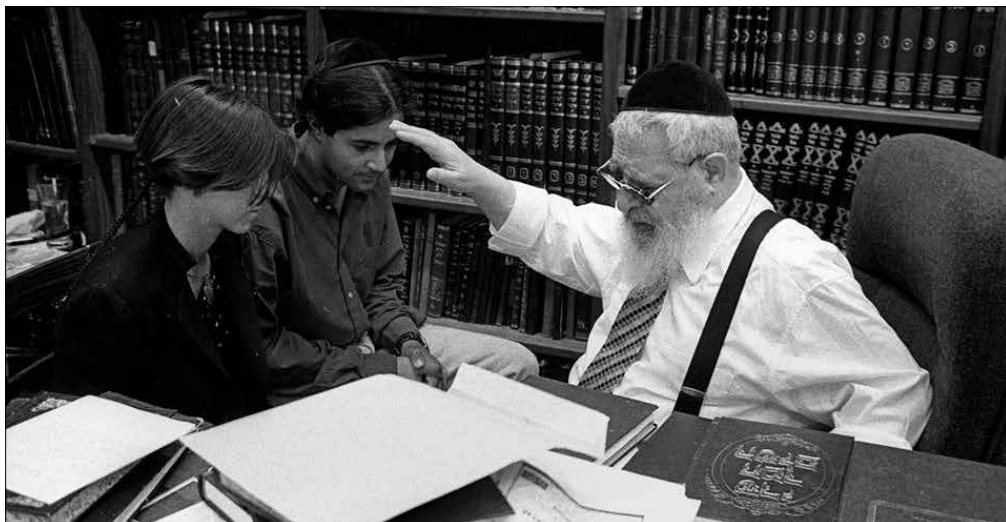
Zato ta druhá, negativní, je nesmírně vážná a mluví do našich všedních dnů.

Souvislost mezi lží a násilím viděl už před osmdesáti lety Karel Čapek. V zoufalství nad účinností té prolhané a nenávislné nacistické propagandy tehdy napsal: „Bože, vrať světu pravdu! (...) Nebude jistoty, nebude smluv, nebude ničeho platného a bezpečného, pokud vědomí kteréhokoliv národa bude zkřivováno záměrnou lží. Za každou lží je úklad a násilí; každá lež je útok na bezpečí světa. Nikdo nebude žít v míru ani za nejsilnější hradbou ocebi a betonu; okřídlená lež se vysměje všem našim pevnostem. Zbavit svět lží je víc než odzbrojení.“

Co by asi řekl dnes o tom, co se stalo na Krymu a pokračuje na Ukrajině? Co by řekl Havel k trapnému lavírování a podbízení některých politiků?

I Václav Havel se mohl zmylit, ale jeho pevné slovo tu najednou hrozně chybí.

MfD 13.12.2014

ABY SKONČILA VÁLKA

Tu dívku a jí podobné lidi byste mohli potkat třeba na vánočních trzích, v tramvaji nebo ve vlaku. Když mluví česky, mají zvláštní měkký přízvuk, na který si musíte chvíli zvykat, než vás přestane tahat za uši. Mezi námi tady v Česku jich žije něco mezi sto čtyřiceti a dvěma sty padesáti tisíci. Teprve letos je velká část z nás začala vnímat jako lidi ze země, která by nás měla zajímat. Teprve letos je velká část z nás začala vnímat nikoli jako „ukáčka“, „dělňasy“, bezejmenné uklízečky, přidavače na stavbách, ale jako lidi. Jako Ukrajince s velkým U, občany jednoho z největších a nejdůležitějších států Evropy.

Ta dívka, které se jeden z největších internetových zpravodajských serverů ptal, co by si přála k Vánocům a Novému roku, odpověděla velice prostě: „Aby u nás skončila válka.“ Nechtěla tu válku nad zbabělým, mnohem větším a ještě před rokem přátelsky se tvářícím východním sousedem vyhrát. Nepřála si, aby se nějakým zázrakem Ruskem okupovaný nádherný Krym stal opět Krymem ukrajinským. Nepřála si, aby nad Doněckem a Luhanskem místo vlajek Doněcké a Luhanské národní republiky vlála opět vlajka ukrajinská. Ne, tak daleko její sny nešly, přála si jen, aby na Ukrajině skončila válka.

Ta dívka na rozdíl od mnoha stovek tisíc jiných Ukrajinců nemusela ze svého domova utíkat, nemusela prosit o přístřeší u příbuzných, nežila v utečeneckém táboře nebo jako desetitisíce jiných v nějakých letních turistických ubytovnách, v nichž je teď, když na východ Ukrajiny přišla pravá ruská zima, téměř k nežítí. Dívka jménem Marie byla z Kyjeva, od něhož je fronta na východě Ukrajiny vzdálena asi tak jako od Prahy chorvatské pobřeží. Přesto i na ni a její rodinu válka dolehla. „I když se u nás v Kyjevě nebojuje, každý den se bojím o rodinu, o kamarády,“ říkala. „Na východě mi zastřelili kamaráda ze střední školy. Ani jsem mu nemohla jet na pohřeb. Těžko se mi o tom mluví,“ říkala tato ukrajinská studentka univerzity v Olomouci.

Takový příběh byste mohli slyšet téměř od každého z těch lidí s měkkým přízvukem. Stačí se zeptat třeba paní, která vám uklízí

MISKA

U kamarádky na návštěvě se sešlo pár lidí, a protože chtěla pohostit všechny, připravila švédský stůl, abychom si mohli vybrat. Mezi spoustou jídla, táčů, mis a talířů byla jedna malá mělká, už trochu pomačkaná hliníková miska velikosti podšálku. Kamarádkin tatínek na ni v koncentráku fasoval jídlo.

Měli bychom ji mít v každé domácnosti u solničky a pepřenky. Snad bychom přestali žehrat, jak špatně se máme a koukat přitom na záplavu připitomělych a rozežraných televizních pořadů o jídle.

Z kontejneru pak naši bezdomovci krmí nejen sebe, ale i naše slepice. Jestliže vy sami žádné potraviny nevyhazujete, zkuste se do těch kontejnerů aspoň někdy podívat. Díky, mističko, za tichou, ale jasnou připomínku!

Jana Šilerová

kancelář, nebo toho malíře pokojů či zedníka na stavbě vaší železniční zastávky. Stačí se chtít chvíli zajímat a věřit mi, když má člověk o svém trápení alespoň komu říci, je mu hned trochu lépe.

Zkuste oprášit základy své školní ruštiny, a když ji na ulicích v Praze, Karlových Varech, Olomouci nebo Českém Krumlově uslyšíte, zkuste se těch lidí zeptat, odkud jsou. Mnozí budou z Ukrajiny, mnozí ale z Ruska, tak se jich klidně a neagresivně zeptejte, zda jim nevádí, že jejich země vede nevyhlášenou válku, že jejich země okupuje ukrajinský Krym, a zda se nestydí podporovat prezidenta Vladimíra Putina, který udělal z Rusů opět národ okupantů.

A do nového roku si zkuste přát to, co si přeje ukrajinská studentka z Olomouce. Zkuste si přát, aby ta válka na východě Ukrajiny skončila a žádná jiná nezačala. Protože vedle zdraví je klid a mír to nejvíc, co si člověk může přát.

Luboš Palata, Týdeník Rozhlas 3/2015

AKTUALITY

BESEDY SE SNOUBENCI A NOVOMANŽELY (víra není podmínkou)

Od 11.1. 2015 každou neděli
v 18 hod. na faře.

Téma:

- k čemu je manželství dobré
- rozdíly mezi mužem a ženou, čím se můžeme navzájem obdarovat
- zamilovanost a láska
- umění komunikace
- pravidla soužití (odpuštění, řešení sporů, hádek ...)
- soužití s rodiči (pravidla, výhody a úskalí)
- hospodaření s penězi
- trávení volného času
- výchova dětí
- obsah manželského slibu
- posílání manželů
- sexualita jako boží dar a most
- příprava na svatební obřad

XIX. Charitní ples

7. února v 19.30 v Orlovně na Orlici

Zisk z plesu bude použit na vybavení Centra pod střechou v Letohradě. Vstupné 120 Kč, předprodej v kanceláři Oblastní charity, Na Kopečku 356, Letohrad, tel. 465 621 281.

Výstava O včelách a včelařství

15.1.-13.3. městské muzeum

Vstupné: 30 Kč dospělí, 20 Kč děti a senioři, zdarma děti do 5 let, 70 Kč rodinné.

Den otevřených dveří

Průmyslové střední školy

v Letohradě 15.1. 8-15 hod.

<http://www.pssltohrad.cz>

Sám na plavbu kolem světa - Martin Doleček

31.1. v 17 h. Dům kultury. Vstupné 160 Kč.

[www: http://www.martindolecek.com](http://www.martindolecek.com)

Přátelství Boha křtem přijali

14.12. Barbora Marie Minářová

Lukáš Martinec

Vojtěch Skalický

Hana Skalická

21.12. Kryštof Kubelka

Ke vzkříšení jsme vyprovodili

4.12. Jana Krejsu 67 let

5. 1. Marii Novotnou 92 let

FARNÍ RADA 10. prosince

Vánoce – organizace přípravy na slavení svátků.

FR příště – 21. ledna v 19 h. na faře.

zapsala: Jana Kalousková

Charita pro oběti konfliktů v Sýrii, Iráku a na Ukrajině

Pomozte nám podpořit

dobavky oblečení, jídla, hygienických
a školních potřeb či zajištění
psychosociální pomoci lidem,
kteří museli opustit své domovy.

číslo účtu: **55660022/0800**

VS 180 pro Irák, **VS 182** pro Sýrii a **VS 104** pro Ukrajinu

dárcovská SMS ve tvaru **DMS CHARITASVET**

na číslo **87 777**

Cena DMS je 30 Kč. Charita ČR obrází 28,50 Kč.

www.svet.charita.cz

OHLÉDNUTÍ

Jsmo rádi na světě. Máme jeden druhého a máme Pána Boha. I on říká, že je rád, že nás má. „Nechtěli jsme být sami“, odpověděli rodiče na otázku, proč mají děti. Proto si nás Bůh stvořil, chce žít pro nás. On nám dal život, partnera, děti, svět a smysl života. Vše dobré přijímáme i jako jeho osobní dar. Bůh nám nabízí pomoc, jak s ním sloužit životu v porušeném a porušovaném světě. Z vděčnosti jsme křtem přijali službu hasit i to, co nás přímo nepálí. Máme za sebou další rok života ve farnosti - děkují všem, kteří takto žijí.

Děkuji Vám, kteří svým dětem o tomto bohatství života vyprávíte a ukazujete jim cestu, jak se dá pěkně žít. Vám, kteří pečujete o druhé, sloužíte nemocným a starým lidem. Vám, kteří odvádíte dobrou a poctivou práci. Všem, kteří si všimli druhého, kteří potěšili druhého a prokázali komukoliv nějakou službu. Vám, kteří jakkoli sloužíte ve farnosti. Vám, kteří myslíte na lidi pronásledované i v cizích zemích. Vám, kteří pamatujete na chudé potřebné v Indii, Africe (skrze Adopci na dálku a různé nadace). Spolu zmůžeme víc než každý sám.

„Nechodím do kostela, když vidím, jací lidé tam přicházejí a jak podle toho nežijí“, říkají někteří. „I do hospody chodí všelijací lidé“, řekl jsem. A do kostela chodí mnoho dobrých lidí, které vždy rádi vidíme a těšíme se na ně.

„Vezmi koš a přines vodu z potoka“, řekl táta synovi. „Táto, voda mi cestou vytekla“, „Tak běž pro vodu znova.“ A znovu a znovu táta kluka k potoku poslal. „Táto, proč mě posíláš pro vodu s košem?“

„Podívej se na koš. Co vidíš?“

„No, koš je čistší.“

Pokaždé se na Vás těším, že se zase uvidíme – i v kostele.

Václav Vacek, farář

Charita pro oběti konfliktů na Ukrajině, v Sýrii a Iráku

Pomozte nám podpořit dobavky oblečení, jídla, hygienických a školních potřeb či zajištění psychosociální pomoci lidem, kteří museli opustit své domovy

Č. účtu: **55660022/0800**

VS 180 – pro Irák

VS 182 – pro Sýrii

VS 104 – pro Ukrajinu

Ve skutečnosti nemáme svobodu věřit nesmyslu, i když náhodou nemá žádné praktické důsledky... víra je vždy v určité míře účinná; vždycky má sklon vyústit v nějakou akci.

Julian Huxley

Obvyklý omyl mnoha nepřátelských kritik dnešní vědy je, že věda znamená jistotu, neomylnost a zcela neemocionální objektivitu. Mnohem blíže pravdě by však bylo zjištění, že věda je založena na údivu, dobrodružství a naději.

Cyril Hishelwood

Myslit pravdivě, to je zásada morální.

Blaise Pascal

Některé věci bychom dále nezkoumali, kdybychom je očima viděli ...

Aristoteles

LESNÍMI PĚŠINAMI A CESTAMI ŽIVOTA aneb vyznání učitelovo ...

Než jsem se objevil na tomto světě, chodil jsem prý po houbách! Když mi to jednou jako malému chlapci rodiče prozradili, potutelně se při tom usmívali, takže jsem na nich brzy poznal, že si jenom dělají legraci. Přesto či proto jsem později na houby chodil velmi rád, hlavně s dědečkem. Ten mě také naučil rozeznávat závojenku olovovou od žampiónu a vůbec dávat pozor na různé jedůvky. Proto jsem rychle pochopil, že nevědomé malé děti do lesa samy nesmí!

Jindy, když mi bylo asi pět let, ptal se mě druhý dědeček, čím chci v životě být. Prý jsem tehdy dlouho neváhal a vychrlil ze sebe: maminkou! Dědeček se tehdy nejprve rozesmál, ale po chvíli zvážněl: chlapče, můžeš být čím chceš, jenom maminkou ne!

Kdo jsme? Proč jsme tady? A jak se to dá vůbec zjistit? Co je vlastně základním předpokladem pro vlastní totožnost člověka? Když se dítě narodí, má samozřejmě jiné starosti. Instinktivně reaguje na své nejbližší okolí a domáhá se potravy a pozornosti. Až po mnoha měsících začíná žvatlat jména rodinných příslušníků, a chce-li vyjádřit něco o sobě, mluví ve třetí osobě. Identita dítěte je nejprve jeho jméno – tak, jak mu doma říkají nebo nějaké vlastní fantastické zvuky.

Lidé se tedy nerodí sami od sebe ani pro sebe a už vůbec ne, že by si to sami zvolili. A hlavně jsou od malička závislí na vztazích ke svým bližním a k prostředí, ve kterém vyrůstají. Všichni jsme byli dětmi někoho, kdo nám dal život. Třeba nám také někdo řekl, že jsme celý tatínek, že máme nos po babičce, vlasy jako strýček a tak. V tom případě, i když se rodíme jen jedinkrát a navíc jako skutečný unikát za celé lidské dějiny, přinášíme si do výbavy geny někoho jiného! Samozřejmě svých rodičů, ale i jejich rodičů a jejich rodičů a jejich rodičů ... Biologové nám dnes dokazují, že DNA člověka rodu *Homo sapiens* se od šimpanze liší něco málo přes 1%, a jsme si tak navzájem geneticky blíží než šimpanzi s gorilami. A básníci pateticky opěvují, že naše těla jsou tvořena prachem z hvězd. Oba pohledy mají pravdu, ale to ještě stále nejsou odpovědi na původní otázky!

Lidé se rodí z lásky svých rodičů. Muž a žena, Nebe a Země, ale i duch a hmota jsou připraveni se obejmout, prolnout, doplnit a zúčastnit se toho největšího a toho nejsamozřejmějšího zázraku. Někdy jsou vymodlení, jindy jaksi náhodně počatí. A když se pak dítě narodí do připraveného prostředí a všichni jsou zdraví, je tím nejpřirozenějším, že jenom jí a spí, kouká kolem sebe, napodobuje druhé a roste, přesto jsou všichni kolem těmi nejšťastnějšími a nejhrdějšími lidmi pod sluncem. I zvířata jsou schopna do určité míry vyjadřovat své emoce, ale pouze lidé milují své děti vědomě a zodpovědně. Malé dítě si neuvědomuje, že rodiče naopak často nespi

Foto: Eugen Kukla

a pro ně obětují své pohodlí a třeba i zdraví. Ze sebestředného batolete se stává človíčkem, který se učí sdílet lásku, již dostává od dospělých osob, se svými mazlíčky, sourozenci nebo kamarády. Brzy začíná chápat, že si rodiče přejí, ba dokonce i vyžadují, aby se učilo mnoha různým činnostem, hodnotám a dovednostem. Už v tomto období je totožnost dítěte podmíněna tím, s kým má vztah lásky, a hlavně, jak pevné tyto vztahy jsou.

Jestliže rodinné zázemí vytvářející podmínky pro zdravý vývoj srdce dítěte a jeho charakteru je tvořeno bezpodmínečnou láskou rodinných příslušníků, rozmanitými vztahy k bratrům a sestrám, kamarádům a kamarádkám, starším a mladším – takové rodinné společenství se stává mikrokosmem světa a školou lásky pro život. V lese případně prožívají ty největší objevy a ta nejúžasnější dobrodružství, ve škole pak děti získávají nové poznatky a vědomosti, které mají být doplněním a podporou procesu výchovy a vzdělávání. Jestliže zde chybí harmonie, priority jsou postaveny na hlavu a technické a intelektuální dovednosti převažují nad schopnostmi citovými a volnými, předjíhá to velké budoucí problémy pro jednotlivce i pro společnost! Tím, že se děti učí dělit se s ostatními, překonávat svá sobectví a upřednostňovat společné zájmy před vlastním prospěchem, jejich srdce a charakter se dále prohlubují, zušlechťují a rozvíjejí.

Období dospívání je kromě biologických změn organismu typické i proměnou vzorů a zájmů dospívajících. Hledání hříbů a lezení po stromech obyčejně ztrácí na zajímavosti! Vedle přeorientování se dále do světa přichází období **platonické lásky** k osobě druhého pohlaví, což je jakoby objevením nového světa, hvězdy nebo dokonce celé galaxie! Přesto, právě nyní je rozhodující zúročit to, co se mladík či dívka naučili v dětství a útlém mládí: sebedůvěra, sebeúcta, sebeovládání ... ale i důvěra a úcta k druhým. To jsou některé z hodnot, které přinesou jeden druhému a odevzdají tak sami sebe jako dar na oltář **lásky manželské**.

Pokud se dva zralí lidé, kteří se kvalifikovali v dosavadních rolích a podobách lásky, stanou rodiči, mají možnost mít účast na dalším Velkém třesku. Jako rodiče se rodí znovu ve svých dětech. Muž poznává a miluje svoji ženu jako svoji dceru, manželka svého manžela ve svém synovi. Někdy jsou si navzájem

ODVAHA

Americká chirurgie je, říká se, radikální, odvážná. V mnoha oborech, kde je potřeba, (nebo kde bylo potřeba kdysi), odvahy jako v chirurgii mozku, srdce a plic, má proto význačné postavení ve světě.

V největší nemocnici v Minneapolisu, která vypadá spíš jako obrovský obchodní palác, v němž ze vstupní haly a od stolků informátorů stoupají výtahy s velmi nenemocničně vyhlížejícími muži a ženami v civilu i v bílém, jsem se dostal, víceméně omylem, na chirurgii. Pátraje po cestě ven, dospěl jsem do malého amfiteátru, odkud lze zaskleným průhledem pozorovat shora přímo operační stůl. Kolem chodili ti klidní civilisté, dole, pod nohama, tři muži a žena, oblečení v tyrkysově zelené obleky, neboť tak je označeno barvou oděni srdeční chirurgie, právě otevřeli rudou dutinu osrdečníku. Každý kolemjdoucí mohl nahlédnout dolů, na tepající srdce, do něhož právě operátor nořil ukazováček, aby provedl řez na srůstu chlopní. Všechno bylo velmi klidné. Snad i to srdce. Ta odvaha nebyla vidět.

Skutečná odvaha zpravidla není vidět.

Taky se ani nikdo nekoukal.

Přes chodbu klapal psací stroj.

Miroslav Holub

blízcí jako sourozenci, jindy obětaví a od-pouštějící jako rodiče. Umělec tvoří obraz, sochu, sonátu ... ale nikdy není jeho dílo jeho druhým já. Rodiče si ze srdce přejí, aby jejich děti byly lepší než oni sami.

A to ještě zdaleka není všechno! Poté, co naučí své děti základům lesní moudrosti i principům života ve městě a poté, co se naučí milovat i jiné děti jako své vlastní a všechny lidi jako své bratry a sestry – jednoho dne se stanou dědečkem a babičkou! Budou méně přísní vůči vnoučatům, než byli kdysi vůči svým dětem, budou mít více času chodit s nimi na houby nebo do zoologické zahrady. Se získanou nebeskou moudrostí a trpělivostí a spoustou volného času jim budou vyprávět ty nejnapínavější příběhy z vlastního dětství a mládí a se zaujetím budou naslouchat, jaké mají jejich vnoučata plány do života. Minulost a budoucnost splynou v jedno. Láska, život, věčnost. Svobodné srdce bez hranic a beze strachu.

Léta plynou. Maminkou jsem se skutečně nestal, ale snažím se konat poslání učitele tak dobře jako dříve ona a vím, že se mám ještě hodně co učit! Do lesa se moc často nedostanu, ale oba dědečky nosím v sobě každý den. Jsem otcem téměř dospělých dětí a výchova i sebevýchova přinášejí pro mne čím dál víc výzev a otázek. Stále hledám odpovědi na ony velké otázky lidstva. Jsem přesvědčen, že žijeme v době, kdy spolurozhodujeme o budoucnosti celé naší civilizace. I tak myslím, že jsem šťastný člověk – vím, komu patří mé srdce.

Roman Frühauf,

učí ve Vidni žáky 8. třídy
český jazyk, angličtinu a zeměpis

VSTOUPIT DO SKÁLY

rozhovor Jana Bartoše s Daisy Mrázkovou

Průkopnické a legendární dětské knihy Daisy Mrázkové vždy kombinovaly autorčiny oba talenty, literární i výtvarný.

Veverka: „Co je to budoucnost?“

Jácíček: „Budoucnost, to je ... to je ... to je takový čas, víš, který se před tebou sám od sebe kutálí ... nemusíš ho nikdy dohonit, nechceš-li ...“

Můj medvěd Flóra je prý skutečný příběh, je to pravda?

Ano. Flóru našel náš syn Cyril, který žije ve Švýcarsku. Neumím si vymyslet, já jenom tak zaznamenávám, když se něco zajímavého děje. Jemu nebylo šest, jak je to v knížce, tam jsem nakreslila chlapce asi šestiletého a dala jsem mu jméno Petr, kdežto našemu Cyrilovi, když našel Flóru, bylo asi osmnáct, mutoval. Chodil pomáhat Janu Kotíkovi na Vinohrady napínat plátna a jednou tam v parku, jak je to v knížce, uviděl Flóru. Šatičky neměla, bylo to strašně špinavý, on to prostě přinesl večer domů, stál támhle ve dveřích, takhle to držel za nohu a říkal: „Mami, hele, vidíš ty oči? Já jsem to tam nemohl nechat.“ Tak jsem viděla, že je zle a že tohle se u nás už vyhodit nesmí, takový on byl. Jedno ucho Flóra nemá, tady má přeražené očičko a on říkal: To já jí spravím a našiju jí nové chlupy. Ale ono to nebylo vůbec potřeba, ona začala vypadat šťastně i bez toho. A šatičky jsme jí dali po jedné panně, kterou jsme dostali od Adriany Šimotové. A on – ten medvídek – je tady až dodnes s námi.

Jaký vliv na váš osud měli vaši rodiče? Psaním anebo malováním se alespoň částečně nezaobývali?

Má matka Elsie Rice (1885–1980) byla Angličanka. Otec byl Čech, krejčí (1879–1973). Do Anglie v mládí odjel za prací, žil v Londýně, ale bylo tam těch českých krejčíků víc. O poledních přestávkách chodili do parku s anglickými švadlenkami odnaproti a mezi nimi žila i moje maminka. Seznámili se, vzali se roku 1908 a o tři roky později si ji táta přivezl do Prahy. Vyučená ale nebyla.

Jak to?

To se v Anglii tenkrát nemuselo. Měla však ráda jemné, zdobné šití a krásné to dělala celý život – pro rodinu. A já, když jsem kolem roku 1980 kreslila černé kresby z čárek, z tisíců jemných čárek perem, říkávala jsem si: „To jsou ty její stehy“.

Od maminky jste dostávala anglické dět-

ské knížky. Jaké?

Hlavně od babičky, matčiny matky. The Oxford Reading Books, First Infant Leader anebo Steps for Tiny Folks. Posílala nám je anglická babička, v dobré víře, že se z nich naučíme anglicky. Víte, babičky mají o rodný jazyk vždycky velkou péči. Dostávala jsem v dětství i Reading Primere, malé sešitky s pečlivě, zodpovědně sestaveným textem, aby to byla jednoslabičná slova, věty krátké a holé.

Třeba?

Tom has a cat. His cat is Fluff. Pip is a kitten. Atd. Nic moc. Zajímavé to teda nebylo, nemohlo ani být, ale milovala jsem to, okouzlovalo mě to, mělo to krásné obrázky.

Co vás při psaní ještě ovlivňovalo?

Poučila jsem se na Helen Beatrix Potterové. Ona začala publikovat knížkou Peter Rabbit (1902). Její malé knížky o zvířatech začaly vycházet v Anglii začátkem dvacátého století a vychovaly mnoho generací čtenářů a ona sama si pro ně určila formát asi čtrnáct krát deset centimetrů. «Do malých rukou malou knížku,» říkala. Po jedné straně vždycky stručný text větším písmem, naproti barevný obrázek. Zpočátku se dítě dá vést jen těmi obrázky, ale brzy začne velké dobrodružství.

„... jednou táta zajíc našel mezi Jácíčkovými věcmi list s tímto nápisem: Veverko já tě MILUI. Táta obracel lísteček sem a tam. „Ten náš kluk je zamilovanej, to je jasné,“ prohlásil. A ukázal lístek mamince a ta dlouho vrtěla hlavou a řekla: «Kde to sebral, nezdara, vždyť my tak doma nemluvíme.»

Vašeho manžela Jiřího jste potkala za války na přijímačkách na UMPRUM. Vás vzali, a jeho ne. Jak to pokračovalo dál?

Chodila jsem do ateliéru k profesoru Strnadlovi, Jiří zatím ještě na grafickou školu. Celý dny jsme malovali. Roku 1944 nám Němci zavřeli UMPRUM – a žáci měli jít někam nuceně na práci. Situaci jsme řešili podle svého mladého rozumu: vzali jsme se a odjeli k přátelům na Vysočinu. Tam jsme bydleli v malé světničce jedné chalupy u lesa, což se později promítlo do knihy Chlapeček

a dálka. Na jaře 1945 jsme se ovšem vrátili do Prahy. Umprum tehdy dostala statut vysoké školy a velice benevolentně umožňovala každému dostudovat. Ale já jsem už nemohla, protože jsem čekala dceru. Jiří studoval u profesora Kaplického a já získala studijní odklad. A další rok? Zase jsem žádala odklad – a zase mi ho dali. Nevím, jak jsem si to představovala.

A následující rok?

To jsem už o odklad nežádala, čekala jsem další dítě. Anna se narodila roku 1947, Cyril o dva roky později... A když mu bylo šest a začal chodit do školy (1955), to už mi bylo devětadvacet. A už jsem studovat nešla. Nemyslete si, moje touha po škole byla veliká.

Ale výtvarnici jste stejně.

Kreslila a malovala jsem doma v Nuslích, v tomhle malém bytě. Se třemi dětmi a maminkou. Nejdřív to byly portréty, později více abstraktní věci. Jiří mi přinesl z Letné malé štafle a materiály. A byl dobrý učitel!

Jak se to projevovalo?

On chodil malovat do ateliéru na Letné a domů přicházel na večeri. Nikdy mu ale nebylo líto vysvětlovat, rozebírat, nosit knížky, papíry. A dokud mohl, myl doma nádobí. Mne poslal spát a pomalu, důkladně všecko umyl, takže ráno jsem našla v kuchyni třípytné pyramidy čistých hrnců, talířů a všeho, a navrch nikdy nechyběla cedulka s verši, jejichž obsah mě nahlas rozesmál. To ho probudilo – a mohli jsme snídat. A moje knížky plynuly jedna z druhé. Psala jsem, byla jsem šťastná.

Ale druhým předitelům pro vaše knihy byly i vaše děti, že ano?

Ty byly báječné! Bez nich by moje knížky nevznikly.

Jácíček se loudá po pasci: „Dostal jsem nápad ... báječný nápad ... jenže jsem ho hned zapomněl ...“

„To je škoda,“ řekla Veverka. „O čem to bylo?“

„Něco krásného ... něco šťastného ... něco na dnešek ... „Ten nápad byl takový narůžovělý ...“

Jak to bylo s vaší prvotinou Neplač, muchomůrko (1965)? Vzpomínáte?

Já jsem se strašně chtěla dostat někam jako ilustrátorka dětských knížek. Jenže to tenkrát nebylo možné. Ani pes po mně neštěkl, v těch letech šedesátých. Až jednou Albatros – tehdy se to jmenovalo Státní nakladatelství dětské knihy – vypsal nějakou soutěž na omalovánku. A tu mohl oblesat úplně každý. Nic jsem nevyhrála, ale přeci to přineslo výsledek, protože redaktorka Olga Krejčová napsala svou vlastní knihu o akvarelování pro malé děti. Malenka a štetec se to jmenovalo a vzpo-

mněla si, že v té soutěži měl někdo nějaký akvarel. Tak ona mi volala tenkrát, abych přišla do redakce Albatrosu. A já jsem tam letěla! Tak rychle, že jsem ani nemohla na tramvaj. Já jsem letěla pěšky. Abych spalovala adrenalin. Z Nuslí až na Smíchov!

A jak to pokračovalo dál?

S tou Olgou Krejčovou jsme udělaly tu její Malenku a při tom se sprátelily. Měla jsem doma pár pohádek, říkala jsem jim Pohádky z myslivny, které jsem napsala pro své děti. Jednou jsem jí ty pohádky přinesla, aby si je přečetla. A když jsem tam příště přišla, tak ona na chodbě křičela: „To je hezký, to se vydá, to je na knížku!“ A tak to začalo.

Muchomůrka dokonce dostala hned po vydání nakladatelskou cenu, která ale byla vzápětí anulována, proč?

Oni v té soutěži také ocenili dětskou encyklopedii, ale záhy zjistili, že pod písmenem N nezmínili Novotného. Tak to celé zrušili. Já toho litovala, protože oceněné knížky byly automaticky překládány do angličtiny a uplatňovaly se na Mezinárodním veletrhu dětské knihy v Boloni. Mě však toto štěstí minulo. Pokusila jsem se tedy Muchomůrku přeložit do angličtiny sama, ale nebylo to dobré. Nechala jsem toho.

A pak přišla vaše druhá knížka pro děti neboli Bilderbuch o mouše Rudolfince.

Myslím, že se mi moc nepovedla a že Muchomůrka je lepší.

Čím?

Je jadrnější. Mouše, té jsem pak říkala sonda do dětství. Měla to být knížka obecnější, a ne z prostředí tak vyhraněného. Chtěla jsem si posvítit na rané dětství, kam až paměť sahá a vysvětlit různé vlastnosti. Případně aspoň trochu ovlivnit tyto vznikající vlastnosti. „Máte to hezké, ale trochu pedagogické“, bylo mi řečeno v redakci, když jsem ji odevzdávala. Byla jsem si toho vědoma. I pojala jsem úmysl napsat něco nepedagogického, něco jen tak. Něco aby byl člověk šťastný ... A tak začala vznikat knížka Haló, Jácíčku (1972).

„To je škoda, že prší,“ řekla zvířátka.

„To nevádí, že prší,“ řekl kámen.

„Copak tobě nevádí, že jsi mokrý?“ řekla Veverka.

„Ach, vůbec ne, takové maličkosti... nezáleží na nich ...“

„A co tedy nejsou maličkosti?“ chtěla vědět Veverka. „Řekni nějaký příklad!“

„To nejde říci, na to si každý musí přijít sám.“

Poslední vaši knihu Co by se stalo, kdyby... jste vydala v roce 1980 a pak došlo skoro ke třicetileté pauze, jak to?

Netvořila jsem, protože Jiřího nemoc byla tak těžká! On byl úplně závislý na tom, kdo ho obsloužil. A když mu bylo lepší, tak se dal převést ke stolu a tam v županu a bačkorách blaženě dělal čtverečky – měl chromou ruku, ale vymyslel si techniku, kterou mohl malovat. On to v noci vymýšlel a říkal, už aby bylo ráno! Opravdu se na to těšil.

Albatros se vám celou tu dobu nezval?

Po roce 1989 nastaly jiné časy. Mělo se tam

tehdy jít, mluvit s novým ředitelem, ale to jsem prošvihla. Pak už mě nepotřebovali. Připadala jsem si zaživa pohřbená. Ale podrželi mě přátelé z Vysočiny.

Kdo to byl?

Pan farář Václav Vacek z Letohradu, který vychovává snoubence mým Jácíčkem a který rozdal těm snoubencům za tu dobu už Jácíčků několik set. Vydavatel ing. Vlastimil Bartoš, který vytiskl už čtyři moje knížky v redicii. Redaktorka

letohradského farního časopisu Okénko Iva Marková a její manžel, lékárník Josef Marek. Markovi, ti prodávali mé věci ve své lékárně pod heslem: „Když bude chtít někdo něco na nervy, prodáme mu knížku!“

A jak došlo k tomu, že jste zase začala po tak dlouhé době tvořit?

Hodně mě motivoval pan Jan Rous, který udělal mojí výstavu u Topiče v Praze (2011). A také když jsem začala dělat po Jiřího smrti (2008) a uklízelo se tu, našla jsem v šuplíku texty ze 60. let a říkala jsem si, vždyť tohle není zas tak špatný. A poslala jsem to přítelkyni Tereze Horváthové, roz. Machoninové, z Baobabu v Táboře. A Terezie si to okamžitě přečetla a řekla: „To je prima, my to vydáme, můžeš si to ilustrovat.“ Po tolika letech! Já jsem myslela, že už neumím ilustrovat. No, ale neodolala jsem. Řekla jsem, že jo. Oni mi k tomu našťestí přidali grafičku, Helenu Šantavou, což je mladičká ženská, která má dvě děti.

Jakou roli hraje v prožívání stáří vaše umělecká tvorba?

Čím dál jsou mi věci jasnější, ale dělat je můžu čím dál tím hůř. Protože ubývají síly, možnosti fyzický ... Chut' tvořit je pořád, je to samozřejmé. Člověk je pořád stejný.

A utíkali k buku. Slon už tam na ně čekal.

Jácíček řekl: „Milý Slone, my jsme se rozhodli dát ti k svátku mnoho věcí... VŠECHNY věci ... celý svět ...“

„Tady JE, vidíš ho ... nevádí ti, že není zabaleno?“

Slon byl velice překvapen. Jednak tím, že má svátek, jednak velikostí daru.

Mají slova barvu?

Slova mají barvu podle písmen, ze kterých se skládají. Tak třeba šedá (od nejtmašího po nejsvětější): V, R, Y, X, P, O, S. Zelená: L (vodově), T, E (světle). Žlutobílá: C (někdy až bílá), oranžová: N, červená: M a tak dál. To je tedy stavivo. Nepřeborné, vábné.

Skládání do vět?

Ten proces je spíš takový: řadím slova podle významu, vypravuji tedy, píšu, a barva těch hlásek mi zdobí text, obohacuje jej, činí dráž-

divě vábným, někdy do něj aspoň maličko přeskočí, dotváří jej, někde i podle možností usměrňuje. Je to ustavičné utkání. Text letí dopředu, písmena na něm září ... Jako korálky na postroji středověkého válečného koně.

A jak se rodí obraz na papíře?

Každý obrázek se musí vybojovat. Boj zblízka. Malíř má před sebou papír a barvy. Udělat něco je nemožné těžké. Je to jako vstoupit do skály, nebo tak něco. Je to tak těžké, že text mu zatím odejde. Po špičkách se vytráčí. Malíř zůstane sám s papírem a barvami. Je to nemilosrdné. Ale koneckonců, on víc nepotřebuje. Hraje si s tím. Ťuntá po papíře. Líbí se mu to (předstírá si kurážně, že se mu to líbí). Co bych já ilustroval knížku? Papír je krásně bílý. Však mi hlavu neutrhnu. Budu si chvíli malovat. Nevadí, že to nepotřebuju. Jsem na to zvyklý, tak co. Hraje-li si takto dost vytrvale, stane se, že položí dvě velké barevné skvrny hezky vedle sebe. Snad i třetí krásně mezi ně. Skvrny ožijí a vábí ho. Chtějí, aby je dokončil, aby tu a tam něco přidal, i činí tak, dbaje přitom přísně na krásu. Text se zatím vytrucoval a přiloudá se zpátky. Stojí mu za zády. Klepe malíři na rameno. Drcá mu do lokte. Malíř to ví. Je vlastně rád. S bázní se pokouší přimalovat nějaký motiv. Zapomene dýchat. Má-li štěstí a nezkaží to, je „ilustrace“ hotova ... Ten den se jde malíř projít po Praze, nebo, jedná-li se o malířku, jde namáčet prádlo ...

... Jácíček se vydal k borovici, kde bydlela Veverka.

„Veverko, jsi doma?“

„Jsem, řekla Veverka.

(A i kdyby neřekla, JSEM, i kdyby řekla cokoli jiného, poznalo by se z toho, že je doma.)

(Někdy totiž nezáleží na tom, CO se říká, ale jestli se něco říká.)

„Pojď, prosím dolů, Veverko“, rád bych se tě na něco zeptal.“

„A myslíš, že já to budu vědět?“

„Inu, mohla bys“, řekl Jácíček, a Veverka začala být hned šťastná.

(Každý začne být hned šťastný, když vidí, že ho někdo potřebuje. Každý totiž potřebujeme, aby nás někdo potřeboval.) ...

Do chladného listopadového rána se osmnáctiletá gymnazistka Monika Grigarcziková probudila s odhodláním, že ať se stane cokoli, musí to dnes na opavském náměstí prezidentovi říct. V tu samou chvíli byl na cestě ke stejnému místu i Miloš Zeman. Bylo půl sedmé ráno a jejich cesty se měly protnout za necelé tři hodiny. „Ať žije prezident,“ skandovalo náměstí při Zemanově příchodu na improvizovanou tribunu.

Jen kdesi vzadu postávala hrstka studentů Slezské univerzity, kteří při jeho vystoupení rozvinuli transparent s nápisem „Neschovávej nás za k...y“, odkazující na proslulý Zemanův proslov o skupině Pussy Riot v Českém rozhlase. Když si Zeman nápisu všiml, vyzval je, že pokud nemají strach, ať mu k pódiu přijdou říct svůj názor. „Hanba,“ pokřikovaly jejich směrem desítky prezidentových příznivců. Nikdo z vysokoškoláků se v té napjaté atmosféře jít na pódium neodhodlal. A Monice Grigarczikové, která do té doby postávala opodál, došlo, že teď, nebo nikdy.

Prodrala se přes hradbu těl až pod pódium a vykřikla, že ona mluvit chce. Dostala mikrofon. „Proč neuznáváte lidská práva? Protože kdybyste je uznával, tak byste neuznal celistvistu Číny. A taky byste se vyhnul vulgarismům, které jste užil ve vysílání. Tímto vás vyzývám k rezignaci, protože nereprezentujete zájmy České republiky,“ řekla dívka za pískotu a smíchu prezidentových příznivců. Pak jí mikrofon zase vzali, prezident do něj sám sebe pochválil za prozíravou snahu zajistit vývozem do Číny práci pro tisíce zdejších lidí; a z tribuny odešel. Moničino volání „Odpovězte přímo“ zaniklo v potlesku na rozloučenou.

Teprve v tu chvíli na mladou studentku naplno dolehla nervozita. „Lidi na mě křičeli, že mám mlčet,“ vzpomíná. Podle odborníků lze obtížně určit, jak velkou míru odvahy musela v sobě dívka najít, aby se k vystoupení odhodlala. „Hranice je u každého člověka jiná,“ říká psychiatr Cyril Höschl. „To, že promluvila jako jediná, ale ukazuje, že odhodlat se nebylo vůbec samozřejmé.“

„Rodiče mě spíš vždy vychovávali k tomu, abych byla tou ovčí, která nevybočuje. Že když se mi něco nelíbí, ať se s tím smírím, a najdu si něco svého, pozitivního. Prostě ať držím pusku a krok, k čemuž byli vedeni za normalizace,“ líčí Monika Grigarcziková. „Jenže já takhle žít nechci.“

Schopnost říci, co si myslí, si studentka neosvojila náhodou. Protože byla dlouhodobě nespokojená, že ve škole moc nediskutují o aktuální politice a dění ve společnosti, přihlásila se před časem do několika diskusních studentských projektů, kde se cvičí kritické myšlení. Tam začala sbírat ostruhy, jejichž ostří poprvé ve svém životě ukázala právě na opavském náměstí. A jak tvrdí, stálo to za to: „Jsem šťastná, že jsem to zvládla a kultivovaně,“ říká. „A že jsem si vyzkoušela, že jde hájit pravdu, i když člověk stojí sám proti všem.“

NÁŠ ROZHOVOR

Lenka Mazancová, řádovým jménem sestra Marie Doubravka, pracuje s dětmi v Charitě Dvůr Králové, a dělá tam i správce webu. Na kolegiích, kde se setkáváme, svými znalosti „strčí do kapsy“ nás všechny – miluje totiž matematiku a počítače.

Můžete říci něco o vaší rodině, odkud pocházíte, kde jste vyrůstala, co vás formovalo?

Narodila jsem se roku 1980 a pocházím z Police nad Metují, kde má rod mé maminky dlouholetou zemědělskou tradici. Doma máme hospodářství, takže se sourozenci jsme měli služby na krmení králíků, sušili jsme seno, sbírali brambory apod. Sourozence mám tři – starší bratr je truhlář, mladší sestra je magistra v lékárně a nejmladší bratr nastoupil na vysokou zemědělskou školu v Praze. V Polici jsem chodila na ZŠ a pak dojížděla na 8leté gymnázium do Broumova.

Jako holku mě hodně bavilo číst – májovky, kovbojky, detektivky, chodili jsme s bratrem do turistického oddílu, pozdějšího skauta, do hudebky na housle, do pěveckého sboru, trénovala jsem také karate no a jako většina kluků a holek z Police jsem i já občas lezla po skalách na Ostaši nebo v Broumovkách ...

Po maturitě v r. 1998 jsem si vybírala vysokou školu podle toho, že mě bavila matematika a dějepis. Nakonec jsem se dostala na učitelství těchto dvou oborů na Filozoficko-přírodovědecké fakultě Slezské univerzity v Opavě. Opava pro mě bylo naprosto neznámé místo. Na této poměrně mladé a v té době ještě malé univerzitě ale panovala příjemná rodinná atmosféra. Z původně šesti studentů na oboru jsme skončily dvě.

Po VŠ jsem dva roky učila na druhém stupni ZŠ v Mladecku (obec cca 17 km od Opavy). I to pro mě byla příjemná zkušenost, učila jsem 8. třídu, v kolektivu vesnické školy jsme si vycházeli vstřícně, dobře se tam učilo... Protože jsem ráda fotila, vedla jsem tam pro děti také matematický a fotografický kroužek.

Kdy ve vás dozrávalo rozhodnutí ke vstupu do řádu, co bylo impulsem k tomuto kroku?

Když jsem dospívala, bylo pro mě jasné, že se vdám a budu mít děti. Žádné řádové sestry jsem neznala a jejich styl života mi vůbec nic neříkal. Naše rodina není celá tradičně katolická. Maminka byla vychovávána ve víře, tatínek ne. Do kostela jsme tedy moc nechodili a o víře se doma mluvílo jen málo. Tatínek sice v ničem nebránil, ale také k víře nijak neinklinoval. Snahy o křesťanskou výchovu byly jen ze strany babičky a maminky. V rodině jsme měli strýce (dědečkova bratra), který byl v řádu benediktinů. Za komunistů působil jako farář ve Svatce, ale pro nás děti to byl prostě strejda. Nerozuměly jsme, kdo je to vlastně kněz a řeholník. Po roce 89 jsem spolu s dalšími dětmi z farnosti začala chodit na náboženství a připravovat se ke svatému přijímání. Někdy v pubertě jsem pak ale pře-

stala chodit do kostela úplně.

Moje obrácení a opravdová víry přišly až po několika letech souhrou Božích „náhod“. Když jsem se dostala na školu do Opavy, potřebovala jsem někde přespat a strejda kněz mi tam zajistil nocleh u řádových sester, které znal. Nevěděla jsem, jak se k nim chovat a cítila jsem se tam velmi nejistě. Jedna ze sester mi později pomohla najít ve městě podnájem u paní, která vedla scholu u Minoritů. Po nastěhování moje nová bytina automaticky předpokládala, že jsem věřící a chodím do kostela, a hned mě pozvala do scholy. Mně bylo hloupé říkat jí, že do kostela nechodím, ačkoliv věřící jsem svým způsobem byla. Začala jsem tedy chodit na zkoušky scholy a znova také na mše sv. Po nějaké době jsem se odhodlala ke zpovědi, na kterou jsem se dlouho chystala, protože jsem věděla, že to nemůžu odbyt během 10 minut s vědomím, že za mnou stojí dalších pět lidí ve frontě. Ale bylo mi přáno... jednou jsem šla kolem kostela, který zamykal starší pán. Ptala jsem se ho, kdy se tam zpovídá a on řekl, že třeba hned... Byl to pan děkan, odemkl kostel a vrátil se tam se mnou. To mi velmi pomohlo...

V té době jsem začala chodit také do studentského společenství mládeže. Probírala se tam různá témata, kterým jsem nerozuměla, nebylo to jednoduché. Ale viděla jsem spolužáky ze školy, viděla jsem, jak se k sobě chovají, jak žijí a líbilo se mi to ... Postupně jsem prožila obrácení a podle toho jsem změnila svůj život. Asi po dvou letech jsem se připravovala k biřmování. Na jednom setkání františkánské mládeže jsem navázala kontakt se sestrami z řádu Kongregace sester matky Božího milosrdenství a udržovala s nimi kontakty. Někteří lidé se ptali, kdy k nim vstoupím, ale já jim odpovídala, že nikdy, že to není nic pro mě. Postupně jsem ale poznávala, že Pán Bůh mě na tuto cestu opravdu zve... Během dvou let, kdy jsem učila v Mladecku, jsem rozeznávala své životní povolání a poté, co jsem dovedla své „osmáky“ k zakončení deváté třídy, jsem oznámila, že na škole končím, a odcházejím do Polska do řádu.

Jaká je historie této kongregace?

Kongregace byla založena r. 1862 v Polsku šlechtičnou Terezou Evou Potockou, která po ovdovění hledala náplň pro svůj život. Inspirovala se ve Francii, kde podobná kongregace už existovala, a jejíž sestry se staraly o ženy a dívky z okraje společnosti - většinou prostitutky, které chtěly změnit svůj život. První dům našeho řádu byl založen ve Varšavě a druhý v Krakově. Nejsme misijní společnost, takže až do pádu komunismu jsme působily jen v Polsku. Později se řád rozšířil i do zahraničí, a v současné době máme jeden řeholní dům v Čechách ve Dvoře Králové, dva domy na Slovensku, dva v Bělorusku, dva v Kazachstánu, jeden na Ukrajině, v Římě, Jeruzalémě a v Bostonu. V řádu nás je méně než 400 a často měníme místa svého působení, podle toho, kde jsme potřebné. Díky svaté sestře Faustyně (1905-1938) a jejím poselství o Božím milosrdenství se naše poslání rozšířilo - už to není jen péče o ženy a dívky, ale

péče o všechny, kdo potřebují milosrdenství.

Jakým vývojem jste v kongregaci prošla?

První rok – postulat – je takové vzájemné oťukávání kandidátky a společenství. Když se po roce obě strany shodnou, dostane budoucí sestra řádové jméno a jednoduchý hábit a začne procházet vzděláváním a další etapou formace – dvouletým noviciátem. Po těchto dvou letech může sestra skládat první sliby, které jsou platné vždy jeden rok a obě strany mají pořád možnost říct „Ne.“ V té době také sestra vejde do praxe. Tady třeba zjistí, že náročná služba neodpovídá jejím idealistickým představám a odejde. Po dalších pěti až devíti letech se skládají věčné sliby, kterým předchází půlroční příprava, během níž si sestra musí znovu promodlit a dobře rozmyslet, co bude slibovat. Já jsem skládala věčné sliby letos v srpnu v Krakově ...

Našla jste své místo v životě? Cítíte se spokojená?

Cítím to tak, že jsem se rozhodla dobře a že jsem na místě, kde mám být. A mám naději, že to tak zůstane. Samozřejmě nikdo neví, jaké krize a chvíle přijdou... Ale věřím, že tím projdu, že krize posune člověka dál ...

Dá se vaše poslání formulovat jako pomoc potřebným, zvěstování milosrdenství, odpuštění ...?

Ano, a formy této pomoci a zvěstování jsou velmi rozmanité. Činnost každé komunity je trochu jiná podle potřeb a možností konkrétního místa. V Polsku, kde máme velké kláštery, máme např. výchovně nápravná zařízení pro mladá děvčata do 18 let. Naproti tomu ve Dvoře jsme čtyři a máme malý domeček, kde nejde dělat nic v tomto stylu. Takže tady působíme díky spolupráci s Charitou a Farností. Pod hlavičkou Farnosti a později Charity jsme zde v r. 2005 založily Nizkoprahový klub pro děti a mládež Střelka. Děti sem můžou kdykoli přijít, popovídat si. Nyní pracujeme i s celými rodinami v další sociální službě. Samozřejmě nejde o to, že bychom je chtěli vést přímo k víře, to ani nelze. Ale o to, že vidí, jak se k sobě chováme, že jim nastavíme pravidla, že tady nekrademe, nemluvíme sprostě ... a že je tady někdo, kdo je přijme ... Já tady mám na starosti doučování matematiky a workshopy (výtvarný, hudební). Chodí sem 10-15 dětí denně.

Dále pracujeme ve farnosti – učíme náboženství, vedeme klub seniorů, staráme se částečně o kostel, pracujeme s dětmi a rodinami. Pořádáme také přednášky v jiných farnostech, duchovní obnovy ... Nedávno se nám ve Dvoře podařila - zrekonstruovat starý domek s 8 malými byty. V nich budou bydlet

najemci, kteří se potřebují nějak odrazit ode dna, a náš řád jim v tom bude nápomocen.

Setkáváte se často s narážkami na váš oděv?

Ano.

Jak se s tím vyrovnáváte?

Záleží na formě. Když jedu na kole a pořvávají na mě chlapi z hospody, tak si to neberu osobně. Občas nám někdo vyčítá, že žijeme z jeho peněz. Teď lidé hodně těžko nesou církevní restituční, protože mediálně to bylo prezentováno úplně jinak, než to je ve skutečnosti. Pokud jsou ti lidé ochotni k diskusi, vysvětlíme jim, že náš řád přišel až po revoluci, takže majetky jsme tady neměli, a tudíž nechceme nic vracet. Řekneme jim, že každá z nás má práci, protože musíme být z něčeho živы, a platíme řádně daně. Já třeba pracuji pod Charitou jako pracovník v sociálně aktivizační službě pro rodiny s dětmi, starám se o publicitu a webových stránky. Pozvu je na faru, kde máme nizkoprahové zařízení pro děti a mládež, aby viděli, co děláme ... Ti lidé často vůbec nepřemýšlí. Třeba jsou přesvědčeni, že nám dává peníze papež... No a když se posmívají

k víře a už by ta škola měla negativní nálepkou... A k tomu stačí jeden jediný člověk, který by si stěžoval ... Na druhou stranu si myslím, že kdyby pozvali hnutí Hare Krišna a udělali akci v tělocvičně, tak si nebude stěžovat vůbec nikdo. Lidé obecně jsou vůči katolické církvi dost negativně nastaveni... Přitom děti na té občanské výchově se moc pěkně ptaly! A stejnou zkušenost mám i z programu o Bibli, který jsme měly v knihovně. Příjemné osobní kontakty... jen je třeba probourat ty silné bariéry a předsudky. Jako by se lidé báli, že existuje víra, že existuje něco, co jim uniká, a o čem nic nevědí ... My ale přece nechceme nikoho přesvědčovat...

Pracujete hodně s lidmi. Co lidé dnes nejvíc potřebují?

Sestry, které pracují na Ukrajině nebo v Kazachstánu říkají, že v lidech tam je hodně bolesti a neodpuštěných věcí. Lidé nejvíc potřebují odpuštění - vzájemně mezi sebou i mezigeneračně. Některé historické události v nich zanechaly hluboké stopy ...

Jakou má podle vás církev úlohu v dnešní společnosti?

Nejsem žádný odborník na problematiku současného člověka, ale všimla jsem si, že lidé čím dál méně chtějí jakoukoliv zodpovědnost – za manželství, za rodinu ... Raději žijí s partnerem volně, bojí se přijmout děti, ani práci neshánějí... V případě neúspěchu si člověk těžko přiznává svoji vinu, a hledá obvykle viníky kolem sebe. A když je dnes norma, že lidé z perspektivy vidění ztratili Boží hodnoty, nemají se pak o co opřít. Každý si stanovuje sám podle sebe, co je správné a co špatné. A v tom všem se pak člověk ztrácí, nemá se čeho chytit a hledá různé náhražky... Církev by měla lidem ukazovat, že tady je Někdo, kdo nám dává nejen svou lásku, ale také pravidla a hranice, o které se můžeme s jistotou opřít, a které

děti, říkají nám třeba „tučníáci nebo batmani“, snažím se na to zareagovat a zeptám se: „Tys mě volal?“ Přijdu k nim, řeknu, jak se jmenuju a můžeme spolu mluvit ...

Nešlo by děti nějak oslovit třeba ve školách?

Dostat se do školy, která není katolická, je velmi těžké. Učitelé mají strach z rodičů. Jedna známá, která vyučuje občanskou výchovu, nás chtěla pozvat, když probírali světová náboženství, a dalo to hodně práce přesvědčit vedení. Musela jim opakovat, že nebudou děti manipulovat, protože jsem sama učitelka a vím, co si můžu dovolit. Ti učitelé s tím neměli problém, oni měli jen strach, že by si rodiče mohli stěžovat, že tady někdo děti nutí

nám pomůžou růst.

Ale jak to udělat?

Obecně řešení asi neexistuje. Dělat se to dá spíše v kontaktu s konkrétním člověkem - otevřít se mu, reagovat podle jeho potřeb, držet si svoje zásady ... Třeba to, že když něco nepotřebuju, tak si to nemusím koupit, i když to mají všichni ostatní. Potíž je v tom, že se porovnáváme podle toho, co máme. Ale důležitější je, zda jsme spokojeni a šťastní. A když to tak není - hledat, v čem je problém ... Neměli bychom určovat svoji hodnotu podle věcí, ale podle Boha, který nás miluje. Jsme přece jeho děti - od toho odvozujeme naši lidskou důstojnost, a s touto důstojností pak můžeme jednat s druhými lidmi. /M

Přišel jsem na svět,
abych si postavil život
dle obrazu srdce svého.

Chlapecké srdce je písnička na začátku,
plán pro zámek, který bys lidem jak milé
dal k svátku,
ale mužovo srdce jsou ruce a mozoly,
které se krví svou do cihel probolí,
aby tu stála alespoň skutečná hospoda
u silnice
pro ušlé putníky a pro poutnice.

Dnes je má těžká hodina.
Chlapecké srdce mi zemřelo a sám v rakvi
je vynáším,
a zemřelým trpě, trpím i tím,
které mi v prsou se roditi počíná.
Dnes je má těžká hodina;
jedno srdce jsem pohřbil a druhé ještě
nemám,
sesláblý úzkostí, sesláblý samotou
marně se bráním studeným stěnám
pokoje svého
uštěpačného.

Milenčin dopis, lampo, knihu kamarádova,
věci zrozené z lásky, světla a víry,
dnes při mně stůjte a třikrát mi věrnější
buďte!

Když zůstal jsem na světě sirý,
a modlete se,
aby mi narostlo srdce statečné a nesmlouvavé,
a věřte dnes za mě, že tomu tak bude,
a věřte dnes za mě, že postavím
dle obrazu jeho
život člověka spravedlivého.
Já mužné srdce ještě nemám,
sám v těžké své hodině;
a proto nevěřím.

Jiří Wolker

PŘÍBĚH JEDNOHO TAXIKÁŘE

Přijel jsem na zadanou adresu a zatroubil.
Počkal jsem několik minut. Pak jsem zatroubil
znovu. Měla to být moje poslední jízda
toho dne, a tak jsem si říkal, že bych mohl
odjet, ale místo toho jsem auto zaparkoval, šel
ke dveřím a zaklepal.
„Chvilíčku“, ozval se za dveřmi slabý hlas
starší ženy. Slyšel jsem, jak tam něco táhnou
po zemi. Dveře se otevřely až po dlouhé pře-
stávce. Stála přede mnou maličká asi devade-
sátiletá žena. Byla oblečená v kartounových
šatech a klobouček se sítkou, jako v nějakém
filmu ze 40. let. Vedle ní stál na zemi malý
kufřík. Byt vypadal, jako by v něm nikdo po
mnoho let nebydlel. Všechny nábytek byl za-
krytý prostěradly. Na stěnách nebyly hodiny,
na poličkách nebyly ani hrnečky ani nějaké
ozdůbky. V rohu stála kartónová krabice plná
fotografií a skleněného nádobí.

„Pomohl byste mi odnést tu tašku do auta?“,
požádala mě. Odnal jsem kufřík do auta
a vrátil jsem se, abych pomohl té ženě. Chytla
se mě za ruku a pomalu jsme šli k vozu. Stále
mi děkovala za laskavost. „To nic není“, řekl
jsem jí, „snažím se jen chovat se ke svým pa-
sažérům tak, jak bych chtěl, aby se lidé cho-
vali k mé matce“. „To jsi opravdu hodný chla-
pec“, řekla mi.

Když jsme se usadili do auta, nadiktovala mi
adresu a zeptala se, zda bychom mohli jet přes
centrum. „Ale to není nejkratší cesta“, upo-
zornil jsem ji. „Ach ano, já vím“, řekla. „Ale
já nespěchám. Jedu do hospicu.“ Podíval jsem
se do zpětného zrcátka. Její oči se leskly.
„Moje rodina už dávno odjela“, pokračovala
tichým hlasem. „Lékař říká, že mi nezůstává
moc času“.

Pomaloučku jsem natáhl ruku a vypnul taxametr.
„Jakou cestou byste chtěla jet?“, zeptal jsem se.
Následující dvě hodiny jsme jezdili po městě.
Ukázala mi budovu, kde kdysi dávno pracova-
vala jako obsluha výtahu. Jeli jsme čtvrtí, kde
s mužem žili jako novomanželé. Přivedla mě
ke skladu nábytku, v němž byl kdysi taneční
sál, kam chodila ještě jako malá holčička. Ob-
čas mě požádala, ať zabrzdím před konkrétní
budovou nebo uličkou a seděla schoulená v
koutku, beze slova. Pak najednou řekla:
„Jsem už unavená, asi pojedeme“.

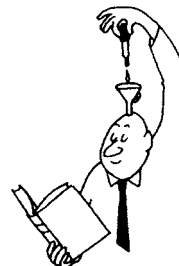
Jeli jsme mlčky na adresu, kterou mi dala.
Byla to nízká budova, něco jako maličké sa-
natorium s příjezdovou cestou podél průčelí.
Dva sanitáři přišli k autu, jak jen jsme dora-
zili. Opatrně jí pomohli vystoupit. Museli ji
čekat. Otevřel jsem kufr a zanesl malý kufřík
do dveří. Žena už seděla v pojízdném křesle.
„Kolik vám dlužím“, ptala se, když vytáhla
kabelku. „Nic“, řekl jsem. Vždyť si musíte
vydělat na živobytí“, namítla. „Mám i jiné
pasažéry“, řekl jsem jí. Téměř bez přemýšlení
jsem se k ní sklonil a objal ji. A ona mě také
pevně objala. „Daroval jsi staré ženě trochu
štěstí“, řekla. „Děkuji ti“. Stiskl jsem jí ruku
a odešel. Dveře se za mémi zády zavřely a byl
to zvuk uzavírací další knihu života...

Na zpáteční cestě jsem nebral žádné pasažé-
ry. Jel jsem, kam mě vedly oči, ponořený do
myšlenek. Nemohl jsem ten den skoro ani
s nikým mluvit. Co kdyby ta paní natrečila
na nějakého našťavaného řidiče, nebo na ně-
koho, kdo by nechtěl tak dlouho čekat, než
skončí směnu? Co kdybych jí odmítl splnit
její prosbu nebo co kdybych byl jen párkrát
zatroubil a prostě odjel?
Nakonec bych chtěl říct, že nic důležitější-
ho jsem ještě v životě neudělal. Jsme zvyklí
si myslet, že náš život se otáčí v kružích kole-
m velikých okamžiků, ale ty velké okamžiky
jsou krásně zahalené tím, co někteří mohou
považovat za maličkost.

K přípravě na bohoslužby o nedělích a svátcích

sobota 10.1.	18 h. Mistrovice
neděle 11.1.	Svátek Ponoření Pána
7.15 h. Letohrad	Iz 42,1-4.6-7
8.45 h. Lukavice	Ž 29 Sk 10,34-38
10.15 h. Orlice	Mk 1,6b-11
sobota 17.1.	18 h. Lukavice
neděle 18.1.	2. v mezidobí
7.15 h. Letohrad	1 Sam 3,3-b-10.19
8.45 h. Mistrovice	Ž 40 1 Kor 6,13c-20
10.15 h. Orlice	J 1,35-42
sobota 24.1.	18 h. Mistrovice
neděle 25.1.	3. v mezidobí
7.15 h. Letohrad	Jon 3,1-5.10 Ž 25
8.45 h. Lukavice	1 Kor 7,29-31
10.15 h. Orlice	Mk 1,14-20
sobota 31.1.	18 h. Lukavice
neděle 1.2.	4. v mezidobí
7.15 h. Letohrad	Dt 18,15-20 Ž 95
8.45 h. Mistrovice	1 Kor 7,32-35
10.15 h. Orlice	Mk 1,21b-28
sobota 7.2.	18 h. Mistrovice
neděle 8.2.	5. v mezidobí
7.15 h. Letohrad	Job 7,1-4.6-7 Ž 147
8.45 h. Lukavice	1 Kor 9,16-23
10.15 h. Orlice	Mk 1,29-39

Okénko do farnosti - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad, tel. 465 620 357 • Redakce: Václav Vacek, Iva Marková, Miloslava Šejvlová,
jazyková úprava Jana Kalousková • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz
Rejstříkové č. MK ČR E 12797 • Sazba: JPG, Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741